СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЧЕРВНЯ 1987 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 26, 1987 — No. 121. — VOL. XCIV.

У Вашінґтоні відбудеться крайове відзначення Тисячоліття Християнства в Україні

Ню Йорк. — Всегромадський Крайовий Діловий Комітет у порозумінні з Президією вирішив відзначити Тисячоліття Хрищення Київської Руси-України у п'ятницю 7-го, суботу 8-го і неділю 9-го жовтня 1988 року у столиці ЗСА Вашінґтоні.

Спочатку було вирішено відбути це відзначення у половині серпня (12, 13, 14), щоб воно збігалося з датою акту Хрищення, яке, згідно з історичними джерелами, відбулося 14-го серпня 988 року. Одначе деякі місцеві комітети Тисячоліття і багато окремих осіб аргументували, що ця дата, хоч символічна, не є практична з огляду на гарячий час і вакації у столиці Америки, коли там не буде багато представників політичного світу. Вони пропонували інший час — травень або осінні місяці. Крайовий Комітет, йдучи за цими пропозиціями громади і розглянуши всі найвигідніші для нас дати, вирішив відбути відзначування Тисячоліття 7, 8 і 9-го жовтня 1988 року. Ці дні були вибрані тому, що у той час члени Сенату і Палати Репрезентантів ще будуть у Вашінґтоні і щойно після половини жовтня вони звичайно роз'їжджаються проводити свою виборчу кампанію. Крім того, це буде холодніший час, а на понеділок, 10-го жовтня, припадає день Колюмба і це останнє є вигодою для людей, які приїдуть до Вашінґтону з далеких міст.

(Закінчення на стор. 4-ій)

НА ПРОЦЕСІ ДЕМ'ЯНЮКА ОБГОВОРЮВАНО СТРЕМЛІННЯ УКРАЇНЦІВ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТИ І ЇХ „АНТИСЕМІТИЗМ"

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — У середу, 24-го червня ц.р., продовжувались на процесі проти Івана Дем'янюка перепитування свідка прокуратури д-ра Шмуля Краковского, архівара Яд Вашем.

У першу чергу свідок мав дати відповідь на запит прокуратури з попереднього дня про кількість військовополонених, які перебували у німецьких таборах. Д-р Ш. Краковскі, однак, заявив, що не знайшов точних даних, а радше, що вони інакші в німецьких історичних джерелах, а інакші в совєтських і немає точности в тому напрямі.

Далі д-р Ш. Краковского перепитував оборонець І. Дем'янюка Марк О'Коннор. Одне з перших питань торкалося мови, якою порозумівалися усі військовополонені, чи була це одна мова, — російська, чи різні, відповідно до національности. Це викликало запит судді Дон Лєвіна, навіщо оборонцеві це знати. Тут М. О'Коннор вияснив, що питання розговірної мови полонених для нього дуже важливе тому, що свідок твердить, що у варшавському гетто працювала на службі Ґестапо група ГІВІ — українців, яких національність розпізнавали саме через мову. При тому вияснені М. О'Коннор завважив, що він свідомий скільки грошей ізраїльської держави він тратить, продовжуючи запити свідків, але для нього є важливі відповіді на всі питання, що він поставив.

Суддя Дон Лєвін опісля ствердив, що оборонцеві стоїть до розпорядження увесь потрібний йому час.

У дальшому опитуванні М. О'Коннор зосередився на питаннях ідеологічного порядку і на відношенні поміж українцями і німцями. Тут він поставив д-р Ш. Краковскому питання, які були характеристичні етнічні ціхи українського народу, що були причиною, що німці саме їх вибирали як допоміжні сили для концентраційних таборів та до інших завдань.

Д-р Ш. Краковскі відповів, що тут приходиться йому повторити слова з попереднього дня, а саме що було багато більше українців, які боролися проти нацистів, як тих, які з ними співпрацювали. Німці добре бачили стремління українських націоналістів до самостійної України (ці два слова він сказав українською мовою — прим. кореспл.) і є ще багато деталів, що їх він тут на процесі не хоче порушувати.

Далі оборонець поставив свідкові питання звідки він попереднього дня прийшов до висновку в одній із відповідей, що українці були проти совєтської армії, на що д-р Ш. Краковскі відповів, що він такі пояснення знайшов в історично-довідкових джерелах, які появилися на Заході, що їх написали українці. М. О'Коннор в дальшому опитуванні запитав, на якій підставі свідок знає, що вже перед Другою світовою війною українці співпрацювали з німцями. Д-р Ш. Краковскі відповів, що тут він мав на увазі бандерівців і два батальйони т.зв. Нахтіґаль, які в 1941 році вмаршували з німецькими військами до Львова і там перевели погроми жидів, а опісля в інших містах і містечках Західньої України.

Дальше питання М. О'Коннора торкалося попереднього завваження свідка про українську незалежність. Чи маючи на увазі це стремління українців до незалежности і державности — можна схарактеризувати його як леґітимне право, за

(Закінчення на стор. 4)

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ДРУГУ ЗУСТРІЧ ШУЛЬЦА З ШЕВАРДНАДЗЕ

Вашінґтон. Дорадник президента Роналда Реґена у справах контролі озброєння Едвард Л. Ровні заявив кореспондентам, що існує можливість другої зустрічі державного секретаря ЗСА Джорджа Шулца з міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе на початку наступного місяця, але дати зустрічі ще не устійнено і лідери Совєтського Союзу ще не узгіднили остаточної програми розмов, хоч у принципі погодились на відбуття такої зустрічі.

Існує можливість, що ця зустріч, на відміну від попередньої відбуватиметься у Вашінґтоні. Загально сподіваються, що головною метою розмов буде остаточне узгіднення справи зменшення і відтягнення нуклеарних ракет з Европи, що дасть зелене світло для обох делеґацій на переговорах у Женеві для випрацювання договору, який, згідно з опінією політичних спостерігачів, може бути найскорше підписаний в жовтні-листопаді цього року в ЗСА. З цієї нагоди правдоподібно відбудеться третя зустріч на вершинах між президентом Р. Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Михайлом Горбачовим.

Для заспокоєння західньоевропейських альянтів Білий Дім погодився, щоб Дж. Шулц у розмові з Е. Шеварднадзе підніс також справу ракет близького засягу і евентуального зменшення конвенційної зброї і війська в Центральній Европі для зрівноваження збройних сил Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) і Варшавського Пакту.

Речники Державного департаменту заявляють, що крім головної справи відтягнення нуклеарних ракет з Европи, Шулц плянує порушити у розмові з Шеварднадзе цілий ряд інших важливих проблем, між ними справу загостреної ситуації в Перській затоці, війну в цьому районі світу між Іраном і Іраком, уклад збройних сил на Далекому Сході тощо.

Близькі співробітники й дорадники Президента, кажуть, що більшість розмов між державним секретарем і совєтським міністром закордонних справ повинні відбуватися відкрито, при співучасті інших високих речників Уряду і армійських частин, щоб опісля не було закидів, що ЗСА „продали інтереси альянтів" під час засекречених розмов, покликаючись на „ефективність" тихої дипломатії. Коментатори й аналітики також вважають, що тиха дипломатія з СССР не принесла досі жадної користи для ЗСА.

З'їзд канадських бібліографів відбувся з українською участю

Ванкувер (ОУПС). — Тут у приміщеннях університету Британської Колюмбії відбувся в днях 9-10-го червня з'їзд канадських бібліографів і бібліотекарів, згуртованих у „Канадському Бібліографічному Товаристві" під головуванням д-ра П. Флемінґа із Торонтонського університету. На окреме запрошення в з'їзді взяв участь, як почесний член Товариства, проф. Яр. Рудницький з Монтреалю, автор багатьох бібліографічних праць, в тому „Українікі в Конгресовій Бібліотеці в Вашінґтоні" (1956, 1979) та „Огляду україніки в Національній Бібліотеці в Оттаві" (1980). Крім участи в нарадах і дискусіях проф. Рудницький доповнив виставу нових бібліографічних видань своїми книжками „Реперторіюм бібліографікум 1933-1983", бібліофільським перевиданням „Лексису" Лаврентія Зизанія 1596-1986 та найновішою працею „Мови Канади" (1987).

При нагоді з'їзду він мав побачення з українцями, що працюють в університеті Б.К.: з університетським бібліотекарем Олегом Литвиновим та з професором-емеритом Валеріяном Ревуцьким, якого привітав з нагоди 75-річчя від УММ-АН, ДЦ УНР та від себе особисто в університетському клюбі Б.К. та передав йому свої нові видання.

КООРДИНАТОР БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ УНС ПРИГАДУЄ

Джерзі Сіті, Н.-Дж. — Координатор братської діяльности УНСоюзу пригадує усім членам, що ще можна надсилати до Головної Канцелярії прізвища кандидатів на Союзового Братського Діяча на 1987 рік, разом з коротким описом їх діяльности. Номінації треба слати до 30-го червня на адресу: Fraternal Activities Coordinator, UNA P.O.Box 17A, Jersey City, N. J. 07303.

Генерал Б. Роджерс виступає проти угоди про ракети

Ню Йорк. — Як заявив репортерові газети „Ню Йорк Таймс" Полові Люїсові командуючий збройними силами НАТО американський генерал Бернард Роджерс, він вважає, що підготовлювана американсько-совєтська угода про ліквідацію нуклеарних ракет в Европі є помилкою. За словами Б. Роджерса, цю точку зору поділяють всі старшини союзних військ, що служать під його командуванням.

Зауваживши, що підписання такого договору тепер є неминучим, генерал заявив, що без нуклеарної зброї НАТО зможе відбивати атаки Варшавського Пакту лише „протягом кількох днів, а не тижнів". Точка зору Б. Роджерса може відіграти свою ролю під час дискусій з приводу запланованої угоди і особливо напередодні її ратифікації Сенатом ЗСА.

Роджерс дав зрозуміти, що Адміністрація, маючи намір укласти угоду з СССР ще до того, як президент Роналд Реґен залишить Білий Дім, вчинила тиск на американських союзників у Західній Европі з тим, щоб вони погодились на заплановану угоду. За словами генерала, багато політичних лідерів Західньої Европи вважають цю угоду „нерозумною", однак „вони самі собі викопали яму", погодившись на розміщення американських ракет в Европі під умовою, що вони будуть забрані звідти, якщо Совєтський Союз погодиться забрати свої власні ракет ні системи таких же типів.

Генерал рекомендував НАТО не піддаватися натискові Совєтського Союзу, який вимагає, щоб до загальної кількости скорочуваних ракет були включені західньонімецькі „Першінґ-1А", і провести в життя пляни модернізації цих систем. Він також закликав НАТО не вступати в переговори з Москви про ліквідацію тактичної нуклеарної зброї в Европі, зауваживши, що без нуклеарних засобів стримування Захід не зможе протистояти військам Варшавського Пакту, які мають значну перевагу в людях і бойовій техніці.

В. Коротич відвідав ЗСА, а Андерсон СССР

Вашінґтон. Як інформує тижневик „Парейд", що появляється як недільний додаток до „Вашінґтон Пост", редактор „Парейд" Волтер Андерсон перебував два тижні в СССР, а „на виміну" редактор „Огонька" Віталій Коротич мандрував по ЗСА.

Тепер в числі з датою 21-го червня ц.р. поміщені враження обох журналістів на сторінках „Парейд" і „Огонька".

Андерсон стверджує, що „гласность" це одна із найбільше драматичних і важливих подій наших часів і описує як населення СССР вірить у її добрий вплив, хоча все це живе під впливовим совєтської пропаганди, коли йдеться про погляди на ЗСА.

В. Коротич не так оптимістичний у своїх завваженнях про американців і Америку. Хоча після п'яти років які проминули від його останнього перебування в ЗСА він завважує, що американці менше мають протисовєтську настанову, то таки його спостереження не є надто прихильні, бо він переконаний, що ЗСА видають мільйони долярів на вщеплювання ненависти своїх горожан до Совєтського Союзу.

Оба „вимінні" журналісти сильно підкреслюють стремління до миру пересічної людини так в ЗСА як і в СССР і бажання себе взаємно зрозуміти.

З інформацій довідуємося, що В. Коротич, у двох тижнях відвідав Наксвилл Тенн., Вашінґтон, Чикаго, Ню Орлінс і Ню Йорк. В. Андерсон відвідав Київ, Волгоград, Москву, Ленінград і Тбілісі.

Совєтський Союз оголосив амнестію

Москва. Президія Верховної Ради СССР оголосила амнестію у зв'язку з 70-річчям Жовтневої революції.

Амнестія стосується в'язнів мужчин віком понад 60 років і жінок, старших 55 років, ветеранів війни і осіб, нагороджених орденами і медалями СССР, а також жінок, які вже відбули не менш як третину терміну ув'язнення, та неповнолітніх, які відбули не менш як рік ув'язнення.

Повідомляючи про амнестію, совєтське пресове агентство ТАСС підкреслює, що вона не стосується осіб, які відбувають покарання за особливо небезпечні злочини, спрямовані проти совєтської держави, вбивць і злочинців-рецидивістів.

Західні коментатори пишуть, що, таким чином, ця амнестія не відрізняється від тої, яка була проведена у 1977 році у зв'язку з 60-річчям Жовтневої революції. Тоді амнестія зовсім не заторкнула осіб, засуджених за політичну діяльність.

В лютому ц.р. в Совєтському Союзі було оголошено про звільнення з в'язниць і таборів 150 дисидентів на підставі спеціяльної урядової постанови. Багато з них підписали зобов'язання надалі не займатися політичною діяльністю.

З повідомлення про майбутню амнестію, що її опублікувало пресове агентство ТАСС, не зрозуміло, чи стосується вона дисидентів, які перебувають нині в тюрмах і таборах Совєтського Союзу.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ У ПОКЛОНІ УСІМ БАТЬКАМ І ОДНОМУ БАТЬКОВІ — ПАТРІЯРХОВІ

Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфордський, в асисті багатьох отців духовних і богословів, заінтонував „Молитву за Патріярха", яку співали всі зібрані вірні в молитовному піднесенні: „О, Безконечно Всещедрий Боже, на Патріярха глянь з висот".

Союзівка (Л. Волянська). — Щорічний День Батька, що стає вже своєрідною традицією тут, на цій гарній гірській оселі УНСоюзу, цього погідного кінця тижня в суботу й неділю, 20-го і 21-го червня, крім вшанування усіх дорогих Батьків, мав ще й особливішу мету — відслонення пам'ятника-погруддя бл. п. Патріярхові, Кардиналові Йосифові Сліпому, донедавньому Главі Української Католицької Церкви й гідному наступникові-наслідникові Великого Митрополита і Святця Андрея графа Шептицького. Погруддя це виконане відомим скульптором Левом Молодожанином, автором також величного пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні.

Недільні урочистості розпочалися Службами Божими в намірені Батьків у обох церквах Союзівки-Кергонксону, при великому здвизі вірних, зокрема в церкві Пресвятої Тройці, де Божественну Літургію з відповідною проповіддю про освячене Христом Батьківство правив отець-парох Михайло Харина в асисті молодого душпастиря о. Олександра Кенеза. Співала уся церква — до співу бо церковного хору приєдналися численні добрі голоси з прибулих шістьома автобусами й сотнями автомобілів мирян, що приїхали поклонитися Блаженнішому Патріярхові і пам'ятникові — його бронзовій подобі.

Урочисто молилися за Батьків також православні вірні у своїй Каплиці на Союзівці, під проводом свого пароха, настоятеля каплиці о. Івана Куліша, який сказав теж відповідну проповідь. Тут співав добрий хор під батутою проф. Володимира Бакума.

Великі маси народу, після обіду, на 2-гу годину цього погідного полудня, зібралася перед головною Гостинницею на оселі, де воздвигнуто пам'ятник Патріярхові у близькому сусідстві з Архипенковим Тарасом Шевченком і Черешньовського Лесею Українкою. Кожний пам'ятник стоїть на клюмбі свіжо посаджених квітів.

Приїхали паломники на цю своєрідну прощу з усієї Америки й Канади. Були тут автобуси з Ню Йорку, Сиракюз, з Гартфорду, з Чикаго, з Сент Катаринс, з Баффало і з Пітсрбуґу, та з інших місцевостей. Були тут і Члени Головного Уряду УНСоюзу та Головної Канцелярії на чолі з д-ром Іваном О. Флисом, який був майстром-церемоній на відслоненні пам'ятника-погруддя, та касира УНС Уляни Дячук. Обоє члени Екзекутивного Комітету були зі своїми подругами чи й родинами.

Відслонення пам'ятника здійснив під спів усіх мирян молитви „Боже Великий, Творче Всесильний" Владика Василь Лостен, Єпископ Стемфорду, він же виголосив і відповідне слово. Асистували Владиці отці та студенти Семінарії. Молилися із Владикою: о. Михайло Харина, о. Юліян Осадца, о. Лев Любинський о. Іван Кенез, о. Ярослав Свищук, о. Іван Терлецький о. Петро Огірко, о. диякон Богдан Тарнавський та інші.

У своєму слові Владика змалював постать Блаженної Пам'яти Спочилого три роки тому Патріярха як надхненного Духовника, ученого Богослова — мислителя, сподвижника й Ісповідника віри Христової, а поруч з тим великого українського патріота, що понад усе бажав усім волі й державної самостійности Україні — українському народові. Після спільної пісні „Пливи світами, пісне любови" з глибоким словесним поклоном Патріярхові виступив д-р Іван О. Флис, наголошуючи відданість УНС і його членства постаті блаженної Пам'яті Патрі-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ЯК ІНФОРМУЄ ЖУРНАЛ „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" деякі відомі, колишні посадники призадумуються над поверненням. У Клівленді Карл Стокс — перший негр, який став посадником одного з головних міст Америки — приватно заявив, що він хотів би ще раз попробувати свої здібності на цьому пості, який він держав від 1967 до 1971 року. Ця позиція буде вільна до захоплення, у виборах 1988 року. В Атланті, Мейнард Джексон думає про те, щоб знову кандидувати у 1989 році. Також є припущення і спекуляції, що ще один колишній посадник великого міста — Джон Ліндсей буде старатися знову про можливість кермувати „Великим яблуком" — тобто Ню Йорком. Однак сам Ліндсей говорить приятелям, що він не має жадного бажання повернутися до „другої найважчої" праці в Америці.

У САН КАРЛОС, КАЛІФОРНІЯ, науковці працюють над способом виробу м'якуші свіжої черешні без вирощування черешневих дерев. Уже мають ваніль без вирощування ванілевих стручків, й мають твердий намір, щоб добувати помаранчевий сік без помаранч. Людство віками полягало на рослинність, як джерело смаку, запаху, промислових хімікалій та ліків, але тепер винахідники кажуть, що не буде потрібно вирощувати рослини, ані збирати овочі, щоб мати ці пожиточні екстракти. Вони радше розглядають можливості вирощування клітин, з рослин заквашених у кадубах чи ляборaторійних фляконах, щоб ці екстракти виробляти безпосередньо.

У ТІҐА КЕЙ, ПІВДЕННА Каролайна адвокат відомих телевізійних проповідників подружжя Баккерів, Мелвін Белай заявив, що якась непричетна особа повинна тимчасово провадити телевізійним клюбом „Хвалім Господа" (ПТЛ), а вміжчасі вірні повинні вирішити хто з двох провідників, Джім Баккер чи Джері Фалвел, має провадити телевізійною парафією. Проповідник Фалвел відкинув втручання адвоката Белая і запротестував проти „театральностей" та заявив, що церква має „важкі дні перед собою".

ЕЛТОН ГІССЕНДЕННЕР екзекутивний директор Фльоридського департаменту природніх багатств, зрезиґнував у Маямі, 22-го червня ц.р., після того, як федеральна лава присяжних обвинуватила його в тому, що він прийняв 80,000 дол. хабару, за те, щоб видістати на волю постачальника наркотиків, який був заарештований морською поліцією його департаменту.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Великобританії Марґарет Тачер прийняла міністра закордонних справ Ізраїля Шімона Переза, який робить поїздку по столицях країн Европи, щоб ознайомити державних діячів Заходу зі своїм пляном проведення міжнародної конференції в справах Близького Сходу. Поїздка Ш. Переза носить приватний характер. Про це повідомив він сам. Це саме підтвердив і кабінет ізраїльського прем'єра Їцака Шаміра. Як відомо, Шамір не поділяє ідей Переза щодо проведення міжнародної конференції. Шамір, зокрема, виступає проти участи в подібній конференції Совєтського Союзу до того часу, поки СССР не відновить дипломатичних відносин з Ізраїлем.

ГАЗЕТА „ІЗВЄСТІЯ" повідомила, що один студент-казах засуджений на смертну кару і один робітник — на 15 років тюремного ув'язнення за вбивство дружинника під час заворушень в столиці Казахстану Алма-Аті в грудні минулого року. Газета називає ім'я засудженого до розстрілу — К. Ріскулбеков. Він вбив телевізійного інженера, який допомагав міліції в придушенні антиросійського бунту.

ПРЕСА ЮГОСЛАВІЇ повідомила про напружене становище в югославській області Косово, де кількість албанського населення у вісім разів перевищує кількість сербів і чорногорців. Недавно представники етнічних меншин у Косово попередили листом ЦК югославської комуністичної партії, що якщо уряд не втихомирить албанців, то може дійти до великого кровопролиття. „Втечі з Косово загрожують перерости в громадянську братовбивчу війну", — пише газета „Борба", маючи на увазі, що кожного року з Косово втікає багато сербів і чорногорців, залишаючи албанцям все своє майно.

ЛІТАК З 46 ПАСАЖИРАМИ на покладі, що зник минулого тижня в Перу, міг бути захоплений або контрабандистами, або марксистськими заколотниками, які підтримують зв'язок з контрабандистами. До такого висновку прийшли деякі працівники перуанської служби безпеки. Літак летів з Ліми до Сапосу — невеликого міста на північному сході країни. Через 30 хвилин після злету зв'язок з летуном перервався. Пошуки літака в джунґлях нічого не дали. Деякі газети надрукували листа родичів одного з пасажирів. Він пише, що літак сів на загублене в джунґлях летовище.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба за молитву

У 1789 році покликано до життя дев'ятичленний Верховний Суд з головною — тоді єдиною — метою інтерпретувати правильно Конституцію. Зчасом Верховний Суд поширював своє зацікавлення на щораз інші ділянки, в міру того, як ті окремі спірні справи переходили почерез всі нижчі судові інстанції (в Америці страшенне скомплікована процедура, яка дозволяє довгими роками процесуватися) і доходять до Верховного Суду. Той Суд складається з людей, а кожна людина має власний соціяльно-політичний, філософський і морально-етичний світогляд. В американському Верховному Суді, як і в політиці, передове місце зайняв лібералізм. І як у всьому політичному житті, у внутрішній та закордонній політиці, лібералізм накоїв і далі спричинює багато лиха.

Найбільше лихо спричинив Верховний Суд у 1963 році, коли він розглядав скаргу одної жидівки із Брукпину в Ню Йорку, що її син мусить у школі брати участь у спільній молитві. Верховний Суд прихилився до скарги цієї жінки і вирішив, що молитва у публічних школах перечить основному конституційному принципові відділення Церкви від держави. Від того часу розпочалася в Америці боротьба за привернення молитви у публічних школах чи бодай за заведення однохвилинної набожної і добровільної мовчанки. Цікава річ, що навіть такий член Верховного Суду, призначений туди вже президентом Реґеном, як Сандра Дей, консерватистка, солідаризується з ліберальними членами у становищі, що молитва у школах — протиконституційна. Верховний Суд, прийнявши ту протирелігійну постанову за головування у ньому Воррена Бирґера, відкинув і далі відкидає всі арґументи здорового глузду: кожний новий президент Америки присягає на Біблію, на всіх американських грошах написано „Віримо в Бога", всі педагоги і психологи погоджуються, що виключення молитви із шкіл обнижило дисципліну учнів та сприяє деморалізації.

У п'ятницю, минулого тижня, 19-го червня 1987 року Верховний Суд завдав новий удар борцям за молитву. Він рішив семи голосами проти двох, що неважним є стейтовий закон у Луїзіяні, який передбачав, що при навчанні у школах теорію еволюції про постання людського роду, популярно званої дарвінізмом, від її творця Чарлза Дарвіна, англійського натураліста з минулого сторіччя, — треба для рівноваги подавати також теорію, що „Бог створив небо і землю". У тій релігійній правді говориться про „сім днів", — це тільки образовий вислід, так само, як у Біблії сказано, що на навчаннях Ісуса Христа збиралися не особи, а „народи". Теорія створення світу і людського роду Господом подекуди збігається з теорією еволюції постільки, що створення Господом світу приписується на час 4—6000 років тому, в передпотоповій добі.

Проти такого рішення Верховного Суду були два його члени: призначений президентом Реґеном голова Верховного Суду Вілліям Ренквіст і Антонін Скалія. Рішення більшости списав суддя Вілліям Бреннан і воно займає майже повну сторінку „Ню Йорку Таймсу". Там нічого не говориться проти християнської релігії, але штудерною правничою стилізацією доказується, що навчання у школах, що Бог створив людський рід перечить конституційному розподілові Церкви від держави. Мотивацію меншости написав Антонін Скалія. Автор цього стейтового закону в Луїзіяні, колишній тамошній сенатор Біл Кейт, обурений рішенням Верховного Суду, заявив, що він переконаний, що члени Верховного Суду, які прийняли таке рішення, навіть не читали мотивації його закону, списаної на 630 сторінках друку.

Це останнє рішення Верховного Суду так само нерозумне і для добра цілого народу шкідливе, як у постанові у 1966 році, що кожному арештованому треба відчитати всі його права: взагалі мовчати, зізнавати тільки в присутності адвоката і що це все, що скаже арештований може звернути проти нього. Цей закон званий „Міранда-закон" злагіднено вже за урядування Реґена так, що Верховний Суд признав, що зізнання арештованого на поліції також без присутности його адвоката важливі на судовій розправі і можуть стати підставою для присуду.

Люди є тільки людьми і тому вони можуть помилятися. Помилка у справі молитов, що її зробив Верховний Суд, мститься на вихованні дітей і на моралі суспільства. В минулому тижні прийшов новий удар проти молитви. Але боротьба за неї не припиниться. І остаточно мусить перемогти, як завжди мусить перемогти те, що добре, логічне і природне.

Ф. Лукіянович

ДВА ПРОЦЕСИ — К. БАРБІ ТА І. ДЕМ'ЯНЮКА

Дня 11-го травня ц.р. почалася у Ліоні, Франція, судова розправа над 73-річним Клявсом Барбі-Альтманном, якому закидають, що в роках 1942-44, як поручник СС-ів, і шеф Ґестапа арештував, тортурував та вислав 700 жидів та членів Резистансу до концтаборів. Після війни, він мав би працювати в Сі-Ай-Ей, але в 1951 році як стало „гаряче", СІА перевезла його до Болівії із підробленими документами як Клявса Альтманна. Пізніше, на настирливі домагання Ізраїля, до яких долучилися Франція та ЗСА, в 1983 році, Болівія видала його Франції, і Барбі примістили в одній із в'язниць Ліону.

У боротьбі проти німців під час війни створено спільний рух спротиву — Резистанс, до якого входили всі політичні течії. Проте націоналісти нерадо бачили там комуністів — майже виключно жидів — і бувало що доносили на них до Ґестапо, що, очевидно їх арештувало.

Деякі із колишніх підпільників займають тепер високі становища і зізнання Барбі можуть їх скомпромітувати. Зрештою він і заявив, що „Як розв'яже язика, полетять голови".

Це не суд, а трибунал лінчування

З атутом компромітації певних чинників, на третьому дні розправи Барбі прочитав заяву, що цей суд, це ніщо інше як трибунал його лінчування, на якому він не має бажання бути присутнім — і його відпровадили до в'язничої келії. Ще два рази суд — що складається із трьох суддів та дев'ять членів лави присяжних, зарядив привести його для усталення його ідентичности.

Барбі зодягнений зовсім прилично, майже чепурно, а із вигляду зразу пізнати що йому заледве чи чогось бракує.

У Франції був Дрейфус, в Ізраїлі є Дем'янюк

Читачам відома справа Івана Дем'янюка: в лютому м.р. ЗСА видали його Ізраїлеві, а після року у в'язниці, 16-го лютого ц.р., почалась розправа над цією людиною, що в тюрмі зазнала ряд знущань і наруг:

— його келія ярко освітлена рефлекторами і три телекамери слідкують за кожним його рухом;

— взимі ц.р., коли були зимні ночі він не міг спати. На прохання теплішого вкриття, сказали йому закупити собі що бажає;

— уся його кореспонденція є під цензурою, і це зрозуміле, але багато листів що він висилає, як і ці, що йому надсилають, ніколи йому не доручають.

— із закованими руками та ногами, його везли в каретці до суду. Наглий скрут — і Дем'янюк на долівці із пошкодженим раменем та головою;

— обшукували його після приїзду із суду, під відкритим вікном, всупереч його протестів. Протяг відняв йому володіння м'язів шиї та рамен. („Америка", 28-го травня ц.р., лист Дем'янюка).

Для тих, які сиділи за ґратами та їли тюремну юшку, — пояснення непотрібно. А для інших — подумайте кілько сильної волі потрібно, щоб не заламатись!

Пригадуємо ці події нашим читачам тому, бо незалежно від того чи засудять Барбі, чи ні — у Франції, це справа суто юридичного характеру.

Натомість засудження Івана Дем'янюка прибрало зовсім іншого аспекту для ізраїльського уряду і держави.

Для них — це політичний імператив

На це склалось цілий ряд внутрішніх, як і зовнішніх чинників. Внутрішніх -це нестабільність коаліційного уряду, проблема арабського населення — палестинців, Ґази та західньої території, безробіття, та зокрема розбіжність у соціяльній, політичній, релігійній та інших площах власного населення. Назовні постійна загроза арабськими державами, хиткі взаємини із СССР та докучлива шпигунська афера Дж. Полларда тощо.

Для задимлення проблем римський імператор Нерон влаштовував циркові ігрища, запалив Рим та скинув вину на християн, Гітлер вказав на жидів як спричинників лиха, а ці, перейшовши нацистський вишкіл, знайшли ґоя Дем'янюка, щоб пустити димову заслону.

Тому саме уряд рішив найняти та вивінувати кінову залю щоб влаштувати „показуху" — „шов кейс".

Тому також обширні звідомлення у пресі, радіопередачах та висвітленням на телевізіях. Тому саме міністерство шкільництва видало окремий посібник для вчителів відносно голокосту та справи Дем'янюка.

Тому також привозять та відвозять групи учнів. І також тому саме процес відвідали аж три члени уряду — прем'єр, міністри справедливости (! !) та шкільництва.

Олександер Домбровський

ЛІБЕРАЛІЗМ І ЙОГО ВПЛИВ НА НАУКУ

II.

До того долучується обезцінювання наших наукових установ, які, мовляв, не виправдують своєю дійсністю сьогодні в діяспорі свого існування. У протилежність до того обезцінювання трапляються випадки сидження наших людей під час Наукових Конференцій за спільним столом з представниками підсовєтського наукового світу, які стоять безстережно на вірній службі московсько-совєтської імперської машини та роблять й пропаганду цинічними заявами, що, мовляв, в Україні є квітуче життя, розквіт української культури (а бодай бито...!) та нема ніякого московщення (одним словом: препогані українські буржуазні націоналісти „за рубежем" брешуть!). Спантеличені американці спостерігають те й не знають, де правда, бо одні українці говорять і пишуть про поневолення й насильно-брутальне московщення в Україні, а дехто з українських інтелектуалів на Заході засідає зі совєтськими представниками й „люб'язно" кумається з ними. Очевидно, такі академічні операції проходять під гаслом наукового об'єктивізму, „наука для науки" та утопійного спільного походу в напрямі наукової правди. На перший погляд (головно для спантеличених американців), ніби переконуючі арґументи, а навіть серцещипательно-чуттєва свідомість академічної солідарности, а скільки тут обманства, цинізму й демагогії?

І вкінці чи вказано співпрацювати, або хоча б лише фігурувати на спільній листі та сидіти спільно з представниками тої, за перепрошенням науки, яка рафіновано фальшує нашу історію узурпує собі проти елементарних принципів саме наукового об'єктивізму, історичної правди й академічної етики наші історично-культурні надбання, спихаючи нашу національну спільноту поступово до ролі етнографічної маси, а далі як погній чужої культури (старшобратської!) на смітник історичного небуття? Де ж тут принципи науки, а далі людської й національної гідности? Тут хіба бажання приподобатися чужинцям та здобути в них опінію „дійсного" науковця. Існує погляд, що про мафію у ширшому розумінні можна говорити навіть і в аспекті деяких кіл наукового світу, опанованих ліберально-лівими- деструктивними елементами й закамуфльжованих гарними фразами. Публічною тайною є факт, що значна частина викладачів американського високого шкільництва є не лише ліберальних, але й марксистських поглядів (так звані „теоретики-марксисти" у відрізненні від мілітантних марксистів-революціонерів, щоб не попасти на листу ФБІ). На таких „викладачах" виховується американська університетська молодь, між якою находяться й наші молоді люди. Але боїмося, що від „теоретика-марксиста" до марксиста-революціонера є лише один заячий крок. Це ахіллева п'ята американського високого шкільництва і його професури. Автор цих рядків був довший час у Квінс коледжі в цілі нострифікування своїх європейських студій і говорить з позицій власного досвіду. Це було кількадесят років тому, а тепер може бути ще гірше, бо час не стоїть на місці, а рак декадентизму на живому організмі суспільства „проґресує". Нехай Господь охоронить нашу національну спільноту, а особливо наше молоде покоління від такого „проґресу".

Під крилатими фразами, мовляв, наукового об'єктивізму, наука для науки, зв'язки з представниками міжнародної науки криється іноді арґументаційна стратегія перепачковування через границю людської свідомости різних ідей світоглядового чи опортуністичного характеру проти інтересів рідної науки та справи. Ми аж ніяк не пропагуємо якогось ґеттоїзму в нашій науці, що довело б до гаракірі нашого наукового світу. Органічний і безперервний зв'язок нашої науки зі світом міжнародної науки є бездискусійною конечністю, але треба співпрацювати з ідейними й конструктивними представниками міжнародної науки для спільного добра наукової прав ди, а відтак і української справи. Ми також далекі від того, щоби пропагувати якусь гуррапатріотичну науку „на славу неньки України" й плодити твори макулятурної вартости в стилі „тримаймося — не даймося", які замість ширити правду про Україну, будуть лише її компромітувати головно в очах чужинців. Але ми також проти „науково" — патологічного мазохізму, який заставляє науковця бичувати морально все, що рідне, щоб приподобатися чужим і присвоїти собі в їхній опінії марку „дійсного" науковця — речника справжнього наукового об'єктивізму. Бідні ті науковці, які таким способом хочуть вилізти на самий верх академічної драбини. Науковець з людською, національною й академічною гідністю при потенціяльних інтелектуально-творчих можливостях знайде все правильний шлях, щоб не захитавши престижу науки й не викрививши наукової правди, вивести гідно на арену міжнародної науки й політики свою рідну національну правду.

Закінчення буде.

Іванна Савицька

Микола Неділко

(Слово на відкритті посмертної виставки в Чикаго)

I.

Хай простить нам майстер кольорів Микола Неділко за скромність цієї обстановки, в рамках якої палають сонцем залишені, нечисленні вже твори мистця, їм бо належиться куди святковіша заля. Але, по суті, не заля, не ґалерія робить твори великими, а навпаки.

Микола Неділко — магічною силою кольору робить оцю зальку палацом рідкісних скарбів, що творять ось тут справжній, мистецький бенкет.

Хто такий Микола Неділко?

Спираючись на його монографію, що її видав УВАН у 1983 році в опрацюванні Богдана Певного і, спираючись на словах критиків (Антін Малюца, Святослав Гординський, Іван Кедрин і на словах приятеля мистця д-ра Ярослава Падоха) постараюся зібрати найсуттєвіше, і найбільше вагоме з життя і творчости мистця.

Микола Неділко народився 1902 року в селі Ющенівка, на Лівобережній Україні, там, де, колись процвітали буйно міста й містечка Конотоп, Суми, Лебедин, Путівель та інші.

Ця стара, з діда прадіда українська земля дала Україні таких великих синів, як поет Олександер Олесь, письменник Остап Вишня, мистці — Юрій Нарбут, Федір Кричевський, композитор Бортнянський і інші.

Батько Неділка був лікарем, і леліяв у серці надію, що син Микола піде його слідами. Проте сталося інакше. Миколу змалечку вабило непоборне бажання малювати, він бачив весь світ крізь призму яркиx кольорів, і навіть слухати не хотів про студії медичних наук.

Скінчивши середню школу Микола Неділко подався в Київ, щоб там цілковито віддатись вивченню малярської штуки. Був це 1922 рік. Молодий адепт мистецтва не був ще свідомий того, який тяжкий вантаж доведеться двигати йому упродовж цілого життя.

До речі буде згадати, що Українську Академію Мистецтв у Києві офіційно відкрито в 1917 році.

Микола навчався у Федора Кричевського малюнку, в Михайла Бойчука — рисунку. Оці знамениті Неділкові вчителі стояли в проводі мистецького життя тодішньої України і мали великий вплив на формування творчости молодого мистця. Та вже у 1925 році Центральний Комітет Російської Комуністичної Партії схвалив постанову про політику партії, якою зобов'язував працівників культури в межах офіційного напрямку і триматися лінії партії.

Але Неділко, зосереджений головно на кольористиці, на вільному вислові свого мистецького „я", не був спроможний примінити своє малярство до партійних, пропаґандивних вимог. Суто малярська закоханість у відтінки кольорів, шляхетність його почувань, спрага свободи вислову заґнали Неділка за театральні лаштунки і він влаштувався декоратором київських театрів, де працював аж до 1939 року. Його творчість цього періоду лишається безіменною.

Початок Другої світової війни докорінно змінив долю Миколи Неділка. З приєднанням Західніх Земель України до Совєтського Союзу. Неділко дістає скерування включитися в мистецьке життя Галичини. Разом з мистцем Миколою Азовським і Михайлом Дмитренком прибуває 1940 року до Львова. Тут Неділко розгортає мистецькі крила на всю їхню ширину. Не працюючи вже для театрів, мистець поставив собі завдання будувати картини на драматичних контрастах ясно-темних з добавкою червоного й зеленого. Це йому блискуче вдалося. Картини із Стрийського Парку, весняні й осінні мотиви, квітучі яблуні, портрет дружини, все це виразно говорило, що з'явився новий мистець з високою клясою вміння і з окремою мистецькою мовою. Виїзд до Заліщик збагатив Неділкову тематику, вона бо промовляла з цілою силою барв і кольорів, де домінувала вода у всіх її переливах, освічена сонцем аж до сліпучости. На виставці образотворчих мистців у Львові 1943 року Неділко вибився на чолову позицію. На картини був попит, вони продавалися і є й посьогодні у численних приватних колекціях.

Питоменна скромність отого доброго мистця не дозволяла Неділкові подбати про земні добра, він навіть говорив: мені непотрібно багато, потрібно тільки на фарби й полотно, на хліб і молоко... Але було щось, що мучило Неділка, зганяло сон з його неспокійних очей, це страх перед большевиками, перед насильним поворотом на Схід.

Воєнні події, які нахлинули на Львів, погнали мистця на Захід. Його життьовий розбурханий човник причалив до пристані переселенчого табору „Орлик" у Берхтесґардені, де він викладав малярство в місцевій малярській студії.

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Юліян Мовчан

ЦІННЕ ВИДАННЯ НТШ

Д-р Павло Пундій, „Визначні українські лікарі Західньої України і діяспори, Біо-бібліографічний довідник, видання Медичного Архіву УЛТПА, Зшиток 1—2, 1887 ст. 479.

I.

Недавно з рамени хемічно-біологічно-медичної секції Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка в Чикаго появилося в світ нове цінне видання під вищеподаною назвою. Видання вийшло під редакцією д-ра медицини і архівара УЛТПА Павла Пундія та д-ра філософії Максима Бойка. Дехто із наших „східняків" може запитати — чому йдеться лише про визначних українських лікарів Західньої України А хіба на інших землях України не було або нема визначних лікарів?

Так, вони були і є, але,як доречно пише д-р Пундій в передовій статті, „матеріяли Східньої України до часу Другої світової війни, як також в наслідок мінливих політичних і соціяльних умов та кордонних переподілів, сьогодні нам зовсім недоступні. Крім цього, зібрання матеріялів для повного довідника лікарських сил всієї України в наших умовах та одній людині зовсім не під силу"...

І це правда. Можна було б навести багато важливих і актуальних тем, на які не раз „свербить" рука написати статтю чи есей, але брак доступних архівів, документальних даних, які знаходяться по другий бік залізної заслони, унеможливлюють таку працю. І тому задум д-ра П. Пундія — зберегли для історії бодай те, що ще в даних умовах можна зберегти — цілком правильний. І тому виходячи з принципу, що „азбукою наукової праці є бібліографія", він, як доречно пише д-р М. Бойко, є „повний посвяти завзяття зібрати всякі можливі матеріяли видатніших лікарів та природознавців, що залишили після себе тривалі наслідки писаного по часописах, журналах, збірниках та в окремих суцільних працях. До уваги автор бере всю писану творчість як професійну, так і на загальні теми нашого щоденного життя на місці поселення".

Цінність такої праці також в тому, що на рідних землях у зв'язку з непослабленою російською окупацією, жодних подібних видань українською мовою тепер нема і не буде аж поки наша батьківщина не стане вільною і незалежною державою.

І ось, на 479-ти сторінках формату поділених на два „зшитки" або томи, читачі мають змогу довідатися про діяльність та творчість 73-ох лікарів. Усі вони були або є не тільки „добрими лікарями", але крім своєї професійної праці займалися або займаються також у більшій або меншій мірі в інших ділянках — громадсько-політичній, науковій, літературно-публіцистичній та інших. Для ілюстрації наведемо бодай деякі з них в абетковому порядку.

Проф. д-р Борис Андрієвський (1898-1962), який народився на Полтавщині, а помер у ЗСА, написав 37 наукових праць (в тому числі зареєстровані дві наукові доповіді) на ріжні медичні теми, в тому числі „Діягностика та лікування стегнової пропуклини" (1926), „Експериментальні та клінічні дані про дію деяких соляних розчинів при нагоді кровотечі", Харків, 1939, 369 ст. Це вислід його довготривалих дослідів над терапевтичним застосуванням нової рідини, яку дослідник назвав „українфузин, тобто, „український інфузин". Про цю докторську дисертацію проф. Ф. Ю. Розе висловився так: „Ця праця в нашій науковій літературі є першою і єдиною монографією про інфузійні розчини".

Д-р Іван Базилевич, народився 1899 року на Волині, а помер 1965 року в ЗСА, є автором понад 70 наукових праць. В часі сталінського терору був репресований та разом із своїм батьком арештований 1930 року. Але за старанням академіка Богомольця та Стражеска незабаром його випустили на волю і дозволили працювати в Київському Інституті Гігієни Праці. 1938 року його призначено професором 2-го Київського Медичного Інституту.

Д-р Олександер Барвінський, народжений у Львові 1889 року, є автором науково-популярної книги з ділянки медицини п. н. „Туберкульоза" і порадника для дітей „Малий лікар" та „Юрза—Мурза" з віршованим текстом поета Юри Шкрумелюка. За другого приходу червоних його 1946 року заарештували і вивезли на Сибір, звідки після 10-ти років йому дозволили повернутися додому з підупалим здоров'ям. Помер 1957 року.

Д-р Йосип Берест, народжений у Львові 1900 року, дотепер опублікував біля 50-ти статтей на медичні й медично популярні теми. Також у Львові був народжений д-р Володимир Білозор (1890-1969) — герой УСС та командант військового шпиталя Української Галицької Армії.

Народжений 1955 року в Вінніпезі, Канада, д-р Орест Б. Бойко є одним з наймолодших наших лікарів-науковців, імена яких бачимо в цьому збірнику, не зважаючи на свій молодий вік, він вже спромігся написати щонайменше 34 наукові праці з різних ділянок медицини англійською мовою. Д-р О. Бойко є сином відомого бібліографа та історика бібліографії д-ра Максима Бойка.

У збірнику знайдено ім'я також д-ра Михайла Борисикевича (1848-1899— у свій час українсько-австрійського офталмолога світової слави — професора окулістики в університетах Інсбруку та Ґрацу. а також ім'я головного хірурга та директора славного Українського шпиталя ім. Митрополита А. Шептицького у Львові д-ра Тита Євгена Бурачинського (1880-1968.

Із збірника довідуємося, що прізвище „Воєвідка" стало вже традиційним чи „спадковим" прізвищем українських лікарів у Галичині. Найстаршим з них був д-р Лев Воєвідка (1861-1935), другий — д-р Кость Воєвідка (1891-1944) та наймолодшим (якщо йдеться про померлих) - відомий наш лікар та громадський діяч д-р Ярослав Воєвідка (1909-1981). Довідуємося також про великі родинні трагедії в родині Воєвідків. Наприклад, д-р Лев Воєвідка під час Першої світової війни втратив дві дочки та одного сина, а д-р Кость Воєвідка, його дружина та син-одинак були розстріляні ґестапівськими бандитами 15-го березня, 1944 року.

А хто з українців не чув імени Івана Горбачевського (1854-1942) — професора-академіка, світової слави біохеміка та громадського діяча — міністра здоров'я вже вмираючої австро-угорської монархії (1917-1918)? Крім біографічних даних, в збірнику подано також назви його багатьох наукових праць, написаних переважно німецькою мовою.

Закінчення буде.

МЕДИЧНІ ЕКСПЕРТИ Адміністрації Ветеранів сильно протестують проти пропозиції Білого Дому, щоб всі особи яких вміщується у ветиранських лікарнях проходили рутинну перевірку на хворобу АІДС. У довірочній записці до Білого Дому лікарі Адміністрації ветеранів твердять, що примусова перевірка „не запобіжить у розповсюдженні заражень" і, що це буде „законно несприйнятливе", щоб робити перевірки без попередньої згоди пацієнтів. Ця ветеранська агенція, яка керує 172-ма лікарнями у цій же нотатці заявляє, що натомість піддержує поширене добровільне перевірювання пацієнтів, що уважають себе частиною тієї групи, яка є найбільш наражена на інфекцію, цього смертельного віруса.

Український...

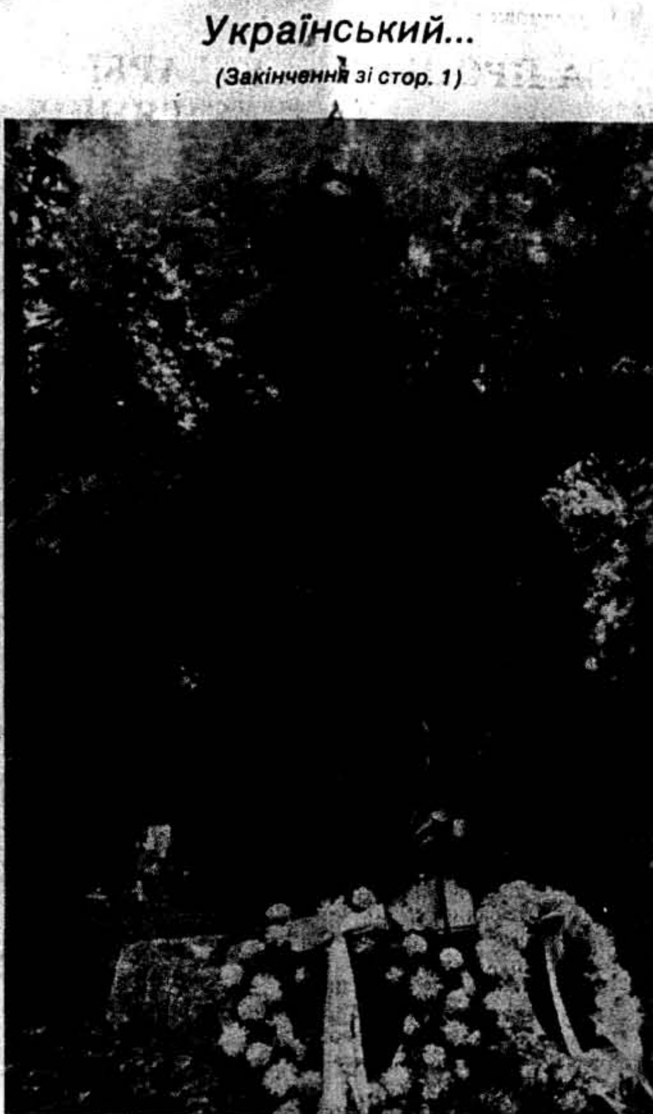
(Закінчення зі стор. 1)

ярха, який тепер прийшов сюди на постійно. Якраз добігає 20 років, у році 1968-му, коли Патріярх був тут перший раз. Д-р І. О. Флис казав: „На цій нашій оселі, клаптику України, ми віта ли Патріярха Йосифа п'ять років після звільнення Його з тюрми, концентраційних таборів і заслання... Тут він відправив для нас, вірних, піднесених великою перемогою віри в Бога над матеріялізмом, Архиєрейську Службу Божу і промовив до нас... Цей день залишиться в нащій пам'яті великим і ясним днем на нашому життєвому шляху"... І про ці високі хвилини нашого життя ми ще частіще пам'ятатимемо, споглядаючи на Патріярха, на його шляхетне обличчя, надхненне вірою в остаточну перемогу Христа над темрявою, Добра над Злом, і від Патріярха черпатимемо наснагу йти Його шляхом до Великої мети.

Промовляв далі інж Олександер Пришлях, голова Крайової управи Українського Патріярхального Товариства у ЗСА, та д-р Василь Маркусь від Союзу Братств і Сестрицтв Патріярхального Товариства. Голова УПТ закликав до багатолюдної участи мирян у грядучому Шостому Конгресі мирян у Римі, щоб якнайбільше укрінців, вірних УКЦеркви, поїхало до Апостольської столиці, а д-р В. Маркусь на закінчення свого слова дякував Українському Народному Союзові, зокрема щоденникові „Свобода" та „Українському Тижневикові", за постійне прихильне ставлення до справи українського Патріярхату та популяризації цієї ідеї на сторінках цих обох часописів.

Обидва промовці згодом склали гарні вінки квітів у підніжжя п'єдесталю. Вінки були від УПТовариства, від Союзу Братств і Сестрицтв, від Сестрицтва св. княгині Ольги та Братства з Рочестеру, Н. Й., і китиця червоних троянд від Крайової управи УПТ-ва та від УПСО, Українського Патріярхального Світового Об'єднання. Вінок склала відома патріярхальна активна діячка Рома Гайда, і китиці квітів склали пластун і пластунка від дітей і молоді.

Співом Молитви за Патріярха „О, безконечно Всещедрий Боже, на Патріярха глянь з висот", композиції Недільського, в обробці М. Федорова, закінчено урочистості відкриття погруддя-пам'ятника і зібрані маси вірних перейшли до залі „Веселки" на концерт присвячений Батькам.

Віднині на оселі Українського Народного Союзу пишається цей Пам'ятник Патріярхові, що його виконав скульптор Лев Молодожанин. У підніжжя п'єдесталю складено вінки від вірних УКЦеркви, шанувальників і звеличників незабутнього Ісповідника Віри.

Головний предсідник д-р Іван О. Флис промовляє до вірних — гостей на Союзівці, під час урочистостей відслонення Погруддя-пам'ятника бл. п. Патріярхові Йосифові Кардиналові Сліпому.

Перед концертом і під час його в бібліотеці, в головному будинку, старанням панства д-рів Ярослава й Дарії Миндюків висвітлювалися прозірки (аж 150 їх) з життя й смерти Патріярха. Виповнили бібліотеку по вінці шанувальники Великого Патріярха і тут понад годину із затамованим подихом слідкували за цією можна сказати унікальною документацією славного Життя великого Святця й Ісповідника.

У програмі Концерту до теми Патріярха була рецитація Олександри Мудрої, яка тут продеклямувала власний вірш: „Надходять треті сумні роковини", поему присвячену „Сумній річниці смерти Блаженнішого Патріярха". Вся дальша програма — це був салют Батькам.

З численними бравурними українськими народними танцями виступили гості з Канади, 20-членний Український народний танцювальний Ансамбль „Дунай" що ним керує хореограф Орест Самець. Оплескам і захопленню кількох сот глядачів у залі не було кінця й краю, та й не дивниця, бо ці молоді адепти невмирущого українського танцю літали по сцені з вервою й безжурною легкістю, то знов із козацьким зухвальством і стихійною силою незужитої молодости. Канадці мали зі собою „троїсті музики", що звучали, як велика оркестра, хоч це були Михайло Кобилецький (акордеон) і Роман Клюн бубни. Заповідала конферансьє — Уляна Сенчишин, гарна дружина нового пристійного адміністратора Союзівки інж. Дорка Сенчишина, який цього дня мав повні руки роботи, хоч дуже виглядав опанованим і певним себе у своїх важливих завданнях.

Окрасою Концерту був теж спів нюйоркчанки співачки-сопрано Лариси Магун-Гурин, яка проспівала кілька пісень — українських народних і сучасних з легкої музики, та дві арії з опер Пуччіні: прегарні й нелегкі арії одна, — з опери „Манон Леско" „In quelle trine morbide", і друга з „Мадам Батерфляй" „Un bel di". Обидві арії були заспівані з справжнім артизмом і співачка дійсно панувала над притихлою залею. Їй грала піяністка Реней Ландсман, що не спешилася розстроєним несподівано попереднього вечора інструментом, якого не вдалося відразу, за браком фахівця, в неділю направити. Вела програму концерту конферансьє Уляна Сенчишин, яка і представила та привітала визначних гостей на концерті, передусім Отців — духовних і Головних урядовців УНСоюзу — д-ра І.О.Флиса й мгр Уляну Дячук, вже згаданих вище, додаючи до цього списку ще головних радних УНСоюзу, що ними були: Володимир Квас, Алік Худолій, Андрій Кейбіда, Євген Іванців; почесних членів — Анну Чопик та Йосипа Лисогора з дружиною Марією, та інших активних в УНСоюзовому житті, в тому головного редактора „Свободи" Зенона Снилика.

До переліку слід додати присутніх на відслоненні пам'ятника визначних наших громадян, представників численних українських церковних, суспільно-громадських, наукових, професійних і політичних організацій. Тут був голова НТШ д-р Ярослав Падох, мґр Іван Базарко, д-р Роман Барановський (в уніформі, репрезентуючи український Пласт), д-р Роман Осінчук, Дарія Кузик, ред. Іван Дурбак (що є споріднений з родиною Патріярха), інж. Степан Куропась, ред. Микола Галів, фільмовий продюсер Ярослав Кулинич, що фільмував, як завжди, весь перебіг святочного відслонення погруддя-пам'ятника, та багато-багато інших наших чільних громадян з усієї Північної Америки.

Треба додати до цього репортажу ще й про суботні святкування, бо насправді День Батька розпочався в суботу, 20-го червня, знаменитим концертом нюйоркської „Думки", що його, одначе, не мала приємности прослухати авторка цього звітування. Учасники-глядачі концерту проте із захопленням розповідали наступного дня, що суботній Концерт мішаного хору „Думка", під керівництвом дириґента Семена Комірного, був наскрізь успішним. „Думка" виступила з вибіркою восьми українських пісень (сольо заспівував тенор Олекса Голодик), розпочавши концерт Молитвою. Бас Михаїл Невмержицький із сопрано Миросею Карачай вивели відомий і люблений публікою дует Одарки і Карася з опери „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака Артемовського. Грала на фортепіяно солістам, хорові й секстетові піяністка Тетяна Поташко. З „Думкою" виступав „Секстет" думарок у складі: Мирослава Карачай, Наталка Ковальчук, Теодосія Ластовецька, Віра Косович, Маруся Мулик і Уляна Стек. Вони гарно заспівали настроєві три пісні. Після концерту була забава під звуки оркестри Гірняка. Конферансьє концерту була чарівна Уляна Сенчишин, як і в неділю. На залі було дуже густо від гостей, бо якраз у суботу кінчався однотижневий з'їзд Сеньйорів-союзовців, плюс кілька сотень українців членів товариств і руху за український патріярхат, які прибули для особливої події, — недільного відслонення погруддя.

ПРОПУЩЕНО ДВА ХОРИ

У статті „св. п. І. Ю. Самчук" („Свобода", субота, 20-го червня ц.р.), через особистий недогляд автора було пропущено: що „під час панахиди і похоронів св. п. І. Ю. Самчука співав посилений хор двох православних церков — церкви св. Вознесіння з Мейплвуду, Н. Дж. і церкви св. Тройці з Ірвінґтону, Н. Дж. під орудою дириґента з церкви св. Тройці Д. Олійника.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що 30-го травня 1987 р. відійшов у Вічність на 74-му році життя

бл. п. д-р ветеринарії

ІГОР ГУРА

Опечаленій Родині складаємо наші глибокі співчуття.

Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в Америці

СУДДЯ ПОВІТОВОГО федерального суду у Вашінгтоні об'явив, що Елен Ґотліб, канадський амбасадор до З'єднаних Стейтів Америки, не може бути примушений давати зізнання на судовому розгляді Майкела Дівера колишнього помічника Білого Дому, якого обвинувачують у кривоприсязі.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Олени Гайдамаки
складаємо 50.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку.

Володимир і Христина ЗАРИЦЬКІ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 21-го травня 1987 року відійшла з цього світу в Ню Йорку
моя Дорога СЕСТРА
бл. п.

МАРІЯ РЖЕПЕЦЬКА

в імені моїм й усієї нашої родини я хочу щиро подякувати усім, що облегшили останні дні Покійної та опікувалися нею під час недуги, а це: пані д-р Марії Єфремов за її дбайливу опіку, не жаліючи ані часу, ані труду для Хворої, як вдома, так і в шпиталі, найближчій сусідці пані Катерині Пилипів, та усім паням, яких не маю змоги вичислити, які відвідували її та помагали, чим могли, під час її перебування вдома та відвідували її в шпиталі. Нехай Господь нагородить їх за їхню християнську любов до ближнього.

Далі подяка належиться Отцям Василіянам з церкви св. Юра за відправу усіх похоронних чинів.

Щиро дякуємо Родині, усім Приятелям та Знайомим Покійної і нашим, що схотіли помолитися разом з нами за спокій душі бл. п. Марійки, як також за усі писемні й усні вислови співчуття, що улегшили нам тяжкі хвилини розлуки з Дорогою Сестрою.

Сердечно дякуємо за зворушливе прощальне слово пані Марії Даниш від членок 64-го Відділу СУА та за прощання від дирекції й працівників кредитівки „Самопоміч" мґр. Романа Гуглевича, що були виголошені по Панахиді в похороннім домі.

Щиро дякуємо інж. Юрієві Гончаренкові за вміле ведення тризни-полуденку по похороні. Пані проф. Лідії Шав'як за зворушливе прощальне слово від себе та її сестри Нусі, найближчої приятельки покійної Марійки. Дякуємо паням: Христині Навроцькій, голові 64-го Відділу СУА, пані Марії Савчак, голові Головної Управи СУА за прощання від тих організацій. Панові д-рові Романові Морозові за прощання від тернопільців, пані Лясі Старосольській, яка згадала про поміч Покійної в редакції „Нашого Життя". Пані Елі Процюк за прощання від бувших австралійців. Їх щирі промови дали правдивий образ характеру й праці Покійної.

Дякуємо сердечно за квіти й датки на різні цілі в пам'ять Покійної та за Служби Божі.

Сестрицтву при церкві св. Андрія в Бавнд Бруку дякуємо за приготовання тризни, а похоронному заведенню Петра Яреми за взірцеве переведення похорону.

ОЛЕНА ШИПРИКЕВИЧ з родиною

В сороковий день смерти, 30-го червня ц. р. будуть відправлені СЛУЖБИ БОЖІ за спокій душі Покійної у Філядельфії в церкві Христа Царя о год. 8-ій ранку та в Сиднею, Австралія в церкві св. Андрія. Дня 12-го липня в церкві св. Юра о год. 10 ранку, замовлена 64-им Відділом СУА, куди належала бл. п. Марія Ржепецька.

Наукове Товариство ім. Шевченка

ділиться сумною вісткою з своїми Членами й Українським Громадянством, що у вівторок, 16-го червня 1987 р. на 86-му році життя помер

бл. п. інж.

Михайло Пежанський

довголітній член і науковий співробітник Наукового Товариства ім. Шевченка в Україні і тут у діяспорі, голова Української Термінологічної Комісії, провідний і почесний член Товариства Українських Інженерів, дослідник і збирач рідкісних українських термінологічних словників, історичних документів і фотографій.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в четвер, п'ятницю і суботу, 20-го червня 1987 р. Покійного похоронено на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Достойній Дружині Покійного Пані Любі Пежанській висловлюємо глибоке співчуття.

Управа НТШ і Філологічна Секція

В глибокому смутку повідомляємо Членів і все Українське Громадянство, що в четвер, 18-го червня ц. р. відійшов несподівано у Вічність провідний суспільно-громадський і політичний діяч

сл. п. д-р

Петро Юрій Стерчо

професор Дрексель Університету в Філядельфії, голова Центральної Управи ОДВУ, голова Карпатського Дослідчого Центру, діючий голова Фундації ім. Олега Ольжича, голова Краєвого Комітету для відзначення великого Голоду в Україні 1932-33 років, кол. голова Української Громади Метрополітальної Філядельфії, Відділу УАКРади та член багатьох американських і українських суспільно-громадських організацій і установ.

ПАНАХИДА відбулася в похоронному заведенні Насевичів при Френклін і Бравн вул. в понеділок, 22-го червня 1987 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 23-го червня 1987 р. у Митрополичому Соборі у Філядельфії, Па., які відслужив Високопреосв. Кир Стефан, Митрополит УКЦеркви в ЗСА. Тлінні останки Покійного були перевезені на цвинтар Св. Марії в Факс Чейс, Па.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Складаємо найщиріші вислови співчуття Родині Покійного.

Управа і Члени Української Громади Метрополітальної Філядельфії — Відділ УАКРади

На процесі...

(Закінчення зі стор. 1)

яке українці боролися і ясно що при тому вони не могли мати симпатій до німців.

На це питання свідок обурився, зокрема на вислів „легітимне право", і заявив, що не бачить ніякого пов'язання поміж співпрацею українців із німцями і стремлінням до незалежности. Для нього кожний рід співпраці з німцями є самим собою чимось, що треба засудити.

У тому місці дискусії забрав голос головний прокуратор Йона Блеттман і заявив, що тут не місце заторкувати цього роду проблеми, бо на процесі йдеться не про те як будувати українську державу, а про зовсім щось інше.

Відтак забрав голос головний суддя Д. Левін, звернувши увагу оборонцеві, що його питання не можуть вимагати від свідка, щоб він висловлював свої погляди, а тільки, щоб подавав історичну правду.

Змушений закінчити ці ідеологічно-політичні проблеми М. О'Коннор допитував д-р Ш. Краковского про Холм, коли його зайняли вдруге совєтські війська, тому що це має відношення до дат, які подає у своїх зізнаннях оскаржений.

На закінчення опитування свідка лава суддів має завжди право поставити йому додаткові питання. Цим правом покористувався суддя Цві Таль, який запитав д-р Ш. Краковского дослівно таке: „Ви розповіли нам тут про те, як німці надіялися на співпрацю українців в боротьбі проти совєтської армії, беручи до уваги їхнє стремління до незалежної української держави. Що ви, однак, можете сказати про причини, які мали нацисти, які шукали співпраці українців, коли йдеться про винищування жидів? Чи не було тут причиною для вибору українців до співпраці довголітня традиція ненависти та ворожости до жидів, яка почалася ще з часів Богдана Хмельницького?"

Д-р Ш. Краковскі був видимо заскочений таким питанням і заявив, що дати відповідь на нього — це складна проблема, бо треба мати на увазі, що українці були постійно розпорошені по різних територіях і тим самим на них мали вплив різні історичні чинники. Тому, що українці різних віроісповідань та різних ідеологічних поглядів, існувала та існує велика розбіжність в їхніх переконаннях, тож є між ними антисеміти, але узагальнювати їхню характеристику важко.

На тому несподіваному питанні судді, закінчилося переслухування д-р Ш. Краковского архівара Яд Вашем.

На заключення ранньої сесії суддя Д. Левін перечитав звернення оборонців, щоб дозволити їм переслухати ще одного свідка у Західній Німеччини Рудольфа Райса. Прокуратура дала на це згоду. У цей спосіб наразі залишився до переслухування ще лише один свідок оборони, американський спеціяліст розпізнавання паперу, письма, чорнила і печаток Тоні Канту. Він вже приїхав до Єрусалиму і його опитування відбудеться у четвер 25-го червня ц.р. На цьому переслухування наразі закінчаться. Можна завважити, що прокуратура зменшила помітно листу свідків і припускають, що деяких із них будуть перепитувати лише письмовою дорогою.

Першим свідком після перерви, що її потребує оборона, на поїздку до Західньої Німеччини, щоб там у німецькому суді переслухати Р. Райса, має бути сам І. Дем'янюк.

У зв'язку з деякою різницею думок між трьома оборонцями щодо провадження опитів, І. Дем'янюк заявив, що для нього всі три оборонці є рівні і до усіх трьох він має однакове довір'я.

У Вашінґтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

Програма у Вашінґтоні буде включати показ українських танців, Служби Божої у різних церквах, спільний Молебень, всенародну маніфестацію, симфонічний концерт при участі понад 200 співаків, концерт Капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка та інші імпрези. Точну програму Комітет подасть до відома, як тільки комісії — мистецька, зв'язків та організаційна закінчать процес плянувань. Відзначування у Вашінґтоні організовує Крайовий Комітет при допомозі місцевого комітету.

Крайовий Комітет на своїх засіданнях висловлював радість, що у багатьох містах нашого поселення в Америці створилися місцеві громадські комітети Тисячоліття Християнства в Україні. Деякі з них у листах до Ділового Комітету у пресі подали до відома пляни своїх відзначувань. Ця будуюча активність повинна заохотити ті громади, де ще нема таких комітетів. Наша ціль — відзначити Тисячоліття в кожній місцевості, де живе українська громада. Для того треба зорганізувати місцеві комітети на всеґромадській і міжконфесійній базі.

Крайовий Комітет просить всі місцеві комітети не плянувати своїх імпрез на кінець вересня і початок жовтня 1988 року, а поробити всі заходи, щоб якнайбільша кількість членів нашої громади приїхала до Вашінґтону на святкування. Крім того Діловий Комітет на своїх засіданнях рішив просити місцеві комітети виготовляти свої фірмові папери з емблемою монети з тризубом і хрестом так, як це має Крайовий Комітет і деякі місцеві комітети, наприклад, у Чикаґо, Ню Йорку та інших містах. Це належить зробити з причини символіки — нашого пов'язання з нашим минулим.

Крайовий Комітет виготовив жетони, які незабаром вишле до всіх комітетів. Також брошура англійською мовою буде вислана до комітетів. Вона є тепер у кінцевій стадії в редакції і вкоротці буде готова до друку.

На засіданнях Комітету були також інші справи, обговорювані і рішені для виконання. Однією з них було пригадати місцевим комітетам, щоб вони провадили документацію своєї праці — протоколи, звернення, знімки, оголошення, програми імпрез та інше, бо після закінчення наших святкувань у пляні є видати пропам'ятну книгу, до якої мали б увійти всі ці документи. Це потрібно зробити для нашої історії. Так само Комітет плянує невдовзі видати наступну сторінку у газеті „Свобода" про підготову святкувань і вирішив звернутися з проханням до комітетів якнайскорше прислати до канцелярії Комітету у Ню Йорку календар своїх імпрез, щоб їх можна було помістити у цій сторінці. При цьому Комітет висловлює свою вдячність Головному Урядові УНС за безплатне відступлення сторінки у своєму органі.

Майже на всіх своїх засіданнях Комітет обговорював також справу зовнішньої інформації. Коли ходить про місцеві комітети, то побажанням є, щоб їхні імпрези дійшли до американської мідії — преси, радіо, телевізії та інших засобів масової інформації. Це є потрібне з огляду на присвоєння нашого Хрищення російськими колами.

Крайовий Діловий Комітет у порозумінні з головою Президії, після виміни думок, прийняв рішення, щоб вся українська громада в Америці, під керівництвом місцевих комітетів, один раз відзначила Тисячоліття по містах свого перебування у той же день. Комітет постановив, що тим днем буде неділя, 29-го травня 1988 року. Згідно з цим задумом, кожний місцевий комітет, крім своїх інших імпрез цього і наступного року, організує у своєму місті спільно з церковним комітетом чи владою церков одну імпрезу на неділю 28-го травня наступного року. Ця імпреза може бути чисто релігійна чи релігійно-громадська, більша чи менша, може мати різні форми — головне, щоб вона відбулася у ту неділю і щоб у ній взяла участь якнайбільша кількість членів нашої громади. Така імпреза буде символізувати нашу єдність у прив'язанні до наших історичних вартостей — християнства і християнської культури.

Належить ще поінформувати громаду і про інші справи. Крайовий Комітет обняв патронат над концертами нашої славної Капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка у Дітройті під головуванням Петра Гончаренка. Ці концерти духовної музики і колядок є присвячені Тисячоліттю Християнства в Україні і відбудуться по різних містах Америки у грудні ц.р. Точніші дати концертів будуть подані пізніше. Крайовий Комітет просить всі місцеві комітети і всю українську громаду підтримати концерти цієї вельми заслуженої Капелі.

Крайовий Комітет погодився співфірмувати, без жодних фінансових зобов'язань, видання „Смолоскипу" книгу у двох частинах під назвою „Тисяча років Християнства в Україні: енциклопедичний довідник", який появиться друком англійською мовою цього року або на початку наступного. Це буде дуже корисна інформативна книга для англомовного читача про нашу Церкву й історію.

Комітет на своїх засіданнях висловлював вдячність усім тим особам, які зложили свою пожертву на виконання плянів відзначення Тисячоліття Християнства. Збірку пожертв Комітет переводить через Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) у Філядельфії. Всі пожертви є звільнені від податків. Комітет передбачує, що видатки на різні імпрези, на інформацію американського суспільства через різні засоби мідії та на конечні технічні видатки будуть виносити біля 370,000 долярів. Досі пожертв вплинуло понад 30,000 дол. Тому Комітет просить нашу громаду присилати свої датки на цілі праці Комітету.

Чеки слід писати на: UUARC, Inc. — Millennium of Christianity Fund. Висилати чеки до: UUARC, Inc. — Millennium of Christianity Fund., 1319 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141.

У різних справах праці Комітету треба писати на таку адресу: National Committee to Commemorate Millennium of Christianity in Ukraine, 63 Fourth Ave., New York, N. Y. 10003.

Микола...

(Закінчення зі ст. 2)

Миколу Неділка зустрічала я часто в отому таборі втікачів. Не високого росту, худощавий, із зажуреними очима, дуже спокійний і може аж надто скромний пересиджував радо над річкою, малюючи весь день картину і раптом — її замазував, а згодом нищив. Так багато його добрих картин не побачило світу. Та все таки дорібок був багатющий.

У Німецькому Національному Музеї в Мюнхені відкрилася 10-го січня, 1947 року велика мистецька виставка мистців — чужинців, усіх 70. Тут знову знаходимо Неділка, а картина „На Дністрі", якою ще недавно захоплювався Львів, притягає загальну увагу. Рецензент писав: „Картина Неділка „На Дністрі" сповнена літургічного чуття. Де гаряче надвечірнє повітря густою масою кольористичних переливів заливає весь образ"...Рецензенти писали похвали.

Як проминав час, Неділко виїздив над Боденське озеро, то над озеро Хім-Зее. Його картини з цього періоду життя є куди інші, як з Львівського часу. Чудові підгірські левади, високі шпилі, зачаровані сонні озера давали Неділкові багате мистецьке жниво. Всю оту, — не свою, а чужу природу мистець оспівував українським чутливим серцем і втілював в неї свою духовість. Але оте неспокійне серце — не спало. Страх перед людоловами добирався до Неділка і тут. Він врешті хотів десь осісти, почати з дружиною скромне нормальне життя, творити в умовах спокою. Вістки з Арґентини були не погані. Там же осів Крюков, Ласовський, Азовський, Макаренко, чому б не поїхати в Арґентину. 1948 року мистець уже в Буенос-Айресі. За десять років тамошнього перебування Неділко весь час творив, коли, в більшості, іншим мистцям доводилося працювати фізично (за вимком Крюкова).

Неділко навіть доробився гроша, бо картини продавалися добре. Торгівці — жиди, хапали прямо з-під рук мокрі ще твори і подвоївши ціну, зразу продавали їх знову.

Картини Неділка ціхувала мистецька сила і симфонічність барвистих зіставлень, невживана іншими мистцями. Світ на його картинах залитий був палаючим сонцем і все мінилося в кольоровій гарячці. І ця неспокійна гарячка під'їдала Неділка і тут. Він не міг звикнути до частих революційних алярмів, і щоденних вісток про зріст комуністичних впливів.

У 1961 році Микола Неділко з дружиною поселюються знову в Ню Йорку, в українській дільниці Давн-Тавну. Мистець привіз з Арґентини велике число картин і зробив у своєму помешканні показ цілого дорібку.

Різнорідність змальованих об'єктів, та безмежна палітра кольорів були зовсім інші від львівського й німецького періодів, але незмінно чарівні. Та, як його життя в різних добрах і в різних країнах було різне, такою ж різною була й творчість.

Уже в квітні, 1962 року Об'єднання Мистців Українців влаштувало Неділкові індивідуальну виставку, яка стала подією в українській громаді Ню Йорку.

Мистець Святослав Гординський тоді писав: „Неділко вийшов з Київської школи кольористів, тобто його малярство базується на грі світла і тіней, за допомогою барвних плям. Кольорові підчинені всі інші елементи образу ".

Цей український імпресіонізм, викликаний багатством світла і барв рідної української землі взяли в полон Неділка і він їм вірно служив аж до смерти.

Хтось скаже — та ж на виставці немає ні одного краєвиду з України, де ж є отой український імпресіонізм? Справді, картин з українськими мотивами сьогодні на виставці немає, але мистець зберіг свій український спосіб бачення і відчування, свою душу, бо ідею і характер творів диктують не об'єкти, які він зображує, а сам мистець, носій власного світогляду.

Мистці — кольористи, як Микола Неділко хочуть, щоб їхні твори переживано кольористично, так, як твори музичні — переживається музично.

Десь, у середині 60-их років Неділки рішили перенестися з Мангаттану в далекий закуток у Ґлен Ков. Чи знову не приплив отого фатуму-страху? Був це найгірший крок, який Неділко зробив протягом цілого життя.

У новому місці зовсім не було приятелів, не було отого клімату для творчости великого мистця, прийшло страшне осамітнення. Неділко нидів, мов та відрізана гілка від здорового дерева, яким був для нього Ню Йорк.

Та все таки він не здавався, він творив. Його картини сімдесятих років кричать кольорами, плачуть і скаржаться на незавидну долю. Неділка замучує туга, він ще влаштовує виставки, чи радше йому влаштовують, але мистець вже хворіє і тратить сили.

У травні 1979 року Миколи Неділка не стало.

Закінчуючи оце слово, хочеться пригадати афоризм Олександра Архипенка: „Успіх може осягнути лише належний мистець, який у належний спосіб, у належний час і належному місці покаже належну творчість — належним глядачам".

На жаль, доля не обдарувала Неділка всіма отими привілеями, інакше Неділко міг був зайняти місце в історії світового мистецтва поруч найбільших мистців.

Збори Відділу КУК у Монтреалі

В суботу, 25-го квітня ц.р., в залі Собору св. Софії в Монтреалі, відбулися річні Загальні збори відділу Комітету Українців Канади в Монтреалі в присутності 34 делеґатів складових організацій і чотирьох гостей.

Згідно з наміченим часом, збори почалися в год. 3-ій по полудні, які відкрив голова відділу сотник Ярослав Кульба і попросив настоятеля собору св. Софії о. Ігоря Куташа провести молитву. З нагоди Великоднього часу, замість молитви, присутні разом з о. Ігорем відспівали трикратно „Христос Воскрес". На внесок Василя Горбатюка президію загальних зборів обрано в такому складі: предсідник — адв. Евген Чолій; заступниця предсідника — Оля Гуменюк. Секретарі: Михайло Карпінський і Петро Лихач.

Щоб заощадити час на читання протоколу з попередніх загальних зборів, голова контрольної комісії ред. Ярослав Пришляк запропонував, щоб вибрати верифікаційну комісію, яка б прочитала протокол та дала звіт про його точність. Тому що протокол був помножений і кожний делеґат отримав його, збори схвалили цю пропозицію одноголосно.

В дальшому слідували звіти членів екзекутиви КУК за свою працю в підзвітному році. Звітували: протоколовий секретар, кореспонденційний секретар, скарбник, фінансовий секретар, культ-освітній референт, референт збірки національної вкладки, референт Шевченківської Фундації, як також референти зовнішніх зв'язків і суспільної опіки та голова української шкільної ради Квебеку. Завершенням усіх звітувань був звіт голови відділу Я. Кульби в якому голова проаналізував у досить позитивному насвітленні всі аспекти проробленої праці звітуючих референтів, за що висловив їм признання і подяку.

Голова контрольної комісії ред. Я. Пришляк, звітуючи за комісію, підтвердив правильність заслуханих звітів, на підставі чого після дискусії над звітами, запропонував уділити абсолюторію уступаючій Екзекутиві КУК з признанням і подякою, що і було зроблено. Далі слідувала 10-хвилинна перерва для кави і солодкого печива, що їх приготували членкині Союзу Українок Канади з відділу Доньки України при соборі св. Софії.

Приступаючи до дальших нарад, голова номінаційної комісії адв. Евген Чолій подав листу кандидатів на вибір до Екзекутиви відділу КУК на слідуючий діловий рік, і загальні збори одноголосно листу затвердили у такому складі: голова — сотн. Ярослав Кульба від СУС; 1-ий заступник голови — проф. Ярослав Маркіза від УНО; 2-ий заступник — Василь Горбатюк від ЛВУ; 3-ій заступник — Дмитро Спасик від СУК ветеранів; 4-ий заступник — Василь Осохівський від БУК; секретар протоколів — Надя Цехмістро; секретарка кореспонденційна — Марія-Марта Маркіза; секретар фінансовий — нотар Мирослав Рацький; касир — Софія Петрашко; культ-освітній референт — Адріяна Лисак; референт національної вкладки Іван Хохлач; голова Суспільної служби — Александер Ромас; голова Української Шкільної Ради Квебеку — Роман Вдзіцкий; голова Комісії проти знеславлення — Александер Мельник.

Далі мала місце до волі контроверсійна дискусія, коли делеґати Українського Визвольного Фронту запропонували, щоб у найближчому часі (до місяця) екзекутива відділу КУК покликала до життя громадський діловий комітет для піготовки святкування 1000-ліття Хрищення України тому, що час вже короткий, а в Монтреалі ще нічого не робиться в цьому напрямі.

У відповідь на цю пропозицію голова Я. Кульба сказав, що він не робитиме нічого в цій справі, доки не отримає директиви в Централі КУК, мовляв наші єрархи ще не дійшли до порозуміння, тому, мабуть варт почекати.

На таку відповідь більшість делеґатів гостро зареаґували, заявляючи, що такий комітет треба створити і братися до праці, не чекаючи на директиви з Централі. У вірі, що такі директиви прийдуть. Предсідник зборів дав цю справу під голосування, у висліді чого великою більшістю голосів рішено такий комітет створити.

Після заключного слова голови Я. Кульби, в якому він висловив подяку зборам за довір'я до нього на ще одну каденцію, він закликав до спільної праці з Екзекутивою КУК всі складові організації для спільного добра нашої громади та добра української спільноти вцілості.

Відспіванням українського національного славня закінчено Збори.

Василь Горбатюк.